

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstua
0301 Oslo

Tromsø 4.9.2009

STATNETT SF – 420 kV KRAFTLEDNING BALSFJORD – HAMMERFEST. HØRING AV KONSEKVENsutREDNING OG KONSESJONSSØKNAD – UTTALELSE OM FRILUFTSLIV, BIOLOGISK MANGFOLD OG NATURMILJØ/NATURMANGFOLD.

Innledning:

Statnett SF har sendt søknad for ny 420 kV linje fra Balsfjord til Hammerfest. Linjen berører i alt 8 kommuner i Troms og Finnmark. Forum for natur og friluftsliv (FNF) er et samarbeidsnettverk mellom natur- og frilufsorganisasjonene på fylkesnivå. FNF har som formål å ivareta natur og frilufsinteresser.

Forum for natur og friluftsliv Troms (FNF-Troms) vil med denne høringsuttalelsen få uttrykke sin dypeste bekymring for den generelle belastningen en utbygging av en 420 kV kraftlinje mellom Balsfjord og Hammerfest vil påføre vårt rike naturmangfold i de to nordligste fylkene i landet. Denne kraftlinjen er tenkt lagt til et av de siste store villmarkspregede områdene i Norden med uberørt storslått natur og flere verneområder.

FNF-Troms kan ikke se at landskapsverdiene er kartlagt eller verdivurdert godt nok, og anser derfor at beslutningsgrunnlaget er dårlig. Sett fra frilufsinteressenes side savnes det en samlet plan for utbygging av linjenett for kraftnæringene.

Trasèvalgene:

Troms og Finnmark er i dag gjenstand for vesentlig naturbruk/naturbasert næring blant annet ved tilstedeværelsen av reindriften som i dag opprettholdes under marginale kår med tanke på arealer. Tilstedeværelsen av allerede eksisterende infrastruktur med veinett, kraftlinjer og lignende som representerer fysiske hindre for reindriften i Troms og Finnmark er betydelig. Forum for natur og friluftsliv Troms deler reindriftnæringens bekymring for ytterligere beslaglegging av naturarealer i forbindelse med 420 kV kraftlinjen Balsfjord – Hammerfest.

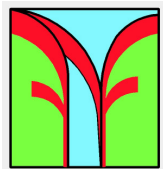
Traseene som Statnett foreslår krysser en rekke dalfører og vernede vassdrag. Fjordlandskapet i Storfjord, Malangen og Balsfjord er blant de områdene som blir sterkt berørt, med en forringelse både visuelt og funksjonelt. Flere steder går traseene gjennom, eller tett opptil, eksisterende og allerede foreslåtte verneområder, kulturvernrområder og områder sikret til friluftsliv, som eksempelvis det svært sårbare verneområdet Jav'reoaivit i Nordreisa kommune og ikke minst linjeføringen over Skibotndalen i Storfjord kommune. Begge disse eksemplene må anses å være svært betenkelige i likhet med en rekke andre influensområder.

FNF Troms, FMLA, Pb. 6105, 9291 Tromsø

Tlf: 776 42131 – 411 01 578 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

Medlemsorganisasjoner: 4H Troms, NJFF Troms, Troms Turlag, Harstad Turlag, KFUK-KFUM Speiderne, Norges folkesportforbund, Naturvernforbundet i Troms, Troms Fylkeskystlag, Kvæfjord Kystlag, Røde Kors Hjelpekorps, Syklistenes Landsforbund Troms, Troms Orienteringskrets, Norges Speiderforbund Nord-Troms, Midt Troms Friluftråd, Ishavskysten Friluftråd, Troms Fylkeskystlag, Norges Klatreforbund, Norges Padleforbund, Arctandria Kystlag.

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

Traseene sett under ett må betraktes som omfattende og svært skjemmende naturinngrep. Ryddebelter opp mot 100-meters bredde vil bidra til å stykke opp naturlige leveområder for planter og dyr, gi endrede klimatiske forutsetninger og føre til forstyrrelser i yngle/kalvingsområder, beiteområder og trekkruter for dyr. Luftspenn utgjør også en stor kollisjonstrussel for fugl, særlig rovfugl og hønsefugler, og vil kunne redusere bestanden.

Linjeføringen har ikke etter vårt syn et trasèvalg som tilsier en tilpasning til en eventuell økt satsing på vindkraft i for eksempel havområder. En linjeføring i kystnære strøk med en kombinasjon av sjø- og jordkabling vil da være et naturlig valg. De få tilknytningspunktene vil vanskeliggjøre logistikken i forhold til en havbasert vindkraftsatsning og ikke minst de mange planlagte småkraftverkene i en hel rekke mindre vassdrag. Trasèvalgene som presenteres vil derimot gi et potensial for, og understøtte fremtidige konflikter i forhold til en satsning på vindkraft i nordområdene. 420 kV kraftlinjen Balsfjord – Hammerfest gir dermed en rekke muligheter for nye konfliktarenaer ved dagens foreslåtte valg av traseer.

FNF-Troms kan ikke se at en økt petroleumsaktivitet med 420 kV kraftlinjer i luftspenn vil kunne være forenlig med en sikring av de svært sårbare naturverdiene i Troms og Finnmark, og representerer uansett trasèvalg et svært stort naturtap. Dagens kraftpolitikk tilsier at ingen områder i Norge er verdifulle nok til å unngå kraftlinjer i luftspenn, noe FNF-Troms anser å være svært betenkelig.

Utredning av jord- og sjøkabling – alternative løsninger:

I følge utredningsprogrammets punkt 2 står det følgende: ”(...) Eventuelle andre vurderte løsninger for forsterkning av forsyningen i Troms og Finnmark skal beskrives”. Det er de økte petroleumsaktivitetene utenfor Hammerfest som er behovsdrivende og skaper hastverk i denne saken. Et pilotprosjekt i samarbeid med petroleumsindustrien for likestrømsoverføring via sjøkabel basert på den offshore-erfaring som faktisk foreligger med denne teknologien burde vært igangsatt. Statnetts egen rapport fra juni 2007 konkluderer med at forsyningssikkerheten i Nord-Norge er god nok med mindre det opprettes et stort nytt forbruk.

FNF-Troms og Finnmark ba om utredning av jordkabel langs strekningen hvor det kan være hensiktsmessig med linjeføring ved E6 eller andre større veier, samt i kombinasjon med sjøkabel. Heller ikke dette er utredet i forhold til mulighetene ny teknologi gir den allerede planlagte veisatsingen i aktuelt område. Det vil kunne gjøre naturinngrepet betydelig mindre, anleggskostnadene lavere og lette det fremtidige vedlikeholdet.

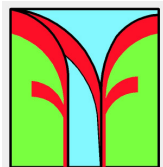
FNF-Troms kan ikke se at andre løsninger for en slik forsterkning (utredningsprogrammet pkt. 2) i Troms og Finnmark er beskrevet eller utredet i konsekvensutredningen, men avvist med begrunnelse i for store kostnader, for dårlig eller manglende teknologi etc. En reell utredning av kablingmulighetene savnes.

FNF Troms, FMLA, Pb. 6105, 9291 Tromsø

Tlf: 776 42131 – 411 01 578 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

Medlemsorganisasjoner: 4H Troms, NJFF Troms, Troms Turlag, Harstad Turlag, KFUK-KFUM Speiderne, Norges folkesportforbund, Naturvernforbundet i Troms, Troms Fylkeskystlag, Kvæfjord Kystlag, Røde Kors Hjelpekorps, Syklistenes Landsforbund Troms, Troms Orienteringskrets, Norges Speiderforbund Nord-Troms, Midt Troms Friluftsråd, Ishavskysten Friluftsråd, Troms Fylkeskystlag, Norges Klatreforbund, Norges Padleforbund, Arctandria Kystlag.

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

FNF-Troms anser masteføring og luftspenn for å være det mest miljøskadelige alternativet. Vi synes det er sterkt beklagelig at Statnett ikke har utredet alternativ kabling i lys av ny og mer miljøvennlig teknologi. Konsekvensutredningen peker på mange svært konfliktfylte strekninger med hensyn til blant annet fugleliv og friluftsliv, til tross for dette er hverken felles masteføring eller jordkabling av de eksisterende mindre kraftledninger tatt med i Statnetts søknad.

Felles masteføring avvises av sikkerhetshensyn, men det mangler utredning av muligheten for å bruke eksisterende ryddegate som trasé samtidig som de mindre høyspentledningene her føres i bakken i kabel. Naturinngrepsarealet kunne på denne måten reduseres betraktelig over deler av strekningen.

FNF-Troms mener at bygging av nye kraftlinjer må ivareta hensynet til miljø-, nærings- og ulike lokale interesser som friluftsliv og for eksempel økologisk basert turisme. Dette vil innebære en prioritering av økt bruk av kabling både på land og i sjø. Om mulig vil det kanskje være gunstig med en "nedgradering" til jordkabler med 320 kV spenning (likestrømskabel, HVDC VSC) og dermed nyttegjøre moderne likestrømsteknologiske løsninger som gir et redusert tap i nettet, mindre naturinngrep, redusert problem med magnetfelt og økt styrbarhet av overført effekt.

Kabling av luftspenn med mindre spenningsføring er både teknisk mer tilgjengelig og mindre kostnadsdrivende. Det er derfor behov for en nærmere vurdering av det faktiske overføringsbehovet som legges til grunn. Det er kommet flere sentrale politiske signaler om at bruk av kabel som alternativ til luftledning alltid skal vurderes. Dette må i høyeste grad også gjelde for 420 kV kraftlinjen Balsfjord – Hammerfest som er et stort og betydelig prosjekt i nasjonal sammenheng.

Vi savner derfor en grundig utredning av fordeler og ulemper, deriblant miljøkonsekvenser, knyttet til kabling ved bruk av ny teknologi.

En eventuell kabling av 420 kV linja over korte konfliktfylte strekninger er i svært liten grad utredet. Selv der dette vises til som ønskelig løsning i konsekvensutredningen, velger Statnett å ikke fremme dette i sin søknad, jmf. traseen over Skaidi.

Oppsummering:

Naturhensyn tilsier at kraftlinjen alltid må legges utenom områder som er vernet mot inngrep og også utenfor de foreslåtte verneområdene i influensområdet. Områder som er avsatt til friluftsliv eller friområder må holdes fri for høyspentmaster og kabelgrøfter. I søknaden kan vi ikke se at dette er tatt tilstrekkelig hensyn til.

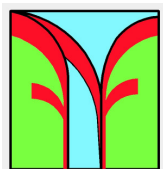
FNF-Troms' ståsted er at de store villmarkspregete naturområdene med sitt biologiske mangfold og rike naturmangfold er fylkene Troms og Finnmarks viktigste aktiva for fremtiden, ikke minst for en opprettholdelse av en rekke rødlista arter både i dyre- og

---

FNF Troms, FMLA, Pb. 6105, 9291 Tromsø

Tlf: 776 42131 – 411 01 578 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

Medlemsorganisasjoner: 4H Troms, NJFF Troms, Troms Turlag, Harstad Turlag, KFUK-KFUM Speiderne, Norges folkesportforbund, Naturvernforbundet i Troms, Troms Fylkeskystlag, Kvæfjord Kystlag, Røde Kors Hjelpekorps, Sykkelistenes Landsforbund Troms, Troms Orienteringskrets, Norges Speiderforbund Nord-Troms, Midt Troms Friluftsråd, Ishavskysten Friluftsråd, Troms Fylkeskystlag, Norges Klatreforbund, Norges Padleforbund, Arctandria Kystlag.

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

planteriket og fortsatt mulighet for de mange ulike friluftslivsinteressene til en uberørt natur. Inngrepsfri natur (INON-områder) har vi et nasjonalt ansvar for å ivareta på best mulig vis.

- Vi etterlyser en reell utredning av kabling i jord og sjø både for hele, og for utvalgte strekninger. FNF-Troms konstaterer at selv der virkningene av inngrepet ved linjeføringen gir store negative konsekvenser for naturmangfoldet, velger Statnett likevel å fremme søknad om disse traseene uten reelle avbøtende alternativ.
- Vi etterlyser en nærmere vurdering av kraftoverføringsbehovet i Troms og Finnmark.
- Vi etterlyser en utredning av alternative kraftoverføringsløsninger. For eksempel likestrømsteknologiske løsninger.
- Vi etterlyser en grundig utredning av økologisk basert turisme og de konsekvenser 420 kV kraftlinjen Balsfjord – Hammerfest vil ha for dette.
- Vi etterlyser en grundigere konsekvensutredning på naturmangfold. Dette spesielt med tanke på ytterligere rovfuglundersøkelser. Konsekvensutredningen viser mangel på kunnskap spesielt med tanke på hønsefugl og våtmarksfugl. Også tamreinens unnvikelsesatferd og den generelle påvirkningen av reinen må utredes nærmere. Elgens trekktruter og vintersamlingsplasser bør også utredes grundig for å se på avbøtende tiltak i en eventuell anleggsfase for å minimalisere forstyrrelser.
- Vi etterlyser en samlet plan for kraftnæringenes linjenettbehov. Med de få tilknytningspunktene presentert vil det være ønskelig å se på utbyggingen av småkraftverk og vindkraftverk som vil ha tilknytningsbehov til linjenettet blant annet fra en rekke mindre vassdrag i sammenheng med denne konsesjonssøknaden.

FNF-Troms anser masteføring og luftspenn for å være det mest miljøskadelige alternativet.

Uansett trasèvalg anser FNF-Troms denne 420 kV kraftlinjen for å være et svært omfattende naturinngrep med store negative konsekvenser og må slik den presenteres i konsekvensutredningen og den foreliggende konsesjonssøknad betraktes som et uakseptabelt naturinngrep.

Med vennlig hilsen

Gøran Stensrud, fylkeskoordinator,
Forum for Natur og Friluftsliv Troms.

FNF Troms, FMLA, Pb. 6105, 9291 Tromsø

Tlf: 776 42131 – 411 01 578 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

Medlemsorganisasjoner: 4H Troms, NJFF Troms, Troms Turlag, Harstad Turlag, KFUK-KFUM Speiderne, Norges folkesportforbund, Naturvernforbundet i Troms, Troms Fylkeskystlag, Kvæfjord Kystlag, Røde Kors Hjelpekorps, Syklistenes Landsforbund Troms, Troms Orienteringskrets, Norges Speiderforbund Nord-Troms, Midt Troms Friluftsråd, Ishavskysten Friluftsråd, Troms Fylkeskystlag, Norges Klatreforbund, Norges Padleforbund, Arctandria Kystlag.

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

FNF Troms, FMLA, Pb. 6105, 9291 Tromsø

Tlf: 776 42131 – 411 01 578 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

Medlemsorganisasjoner: 4H Troms, NJFF Troms, Troms Turlag, Harstad Turlag, KFUK-KFUM Speiderne, Norges folkesportforbund, Naturvernforbundet i Troms, Troms Fylkeskystlag, Kvæfjord Kystlag, Røde Kors Hjelpekorps, Syklistenes Landsforbund Troms, Troms Orienteringskrets, Norges Speiderforbund Nord-Troms, Midt Troms Friluftsråd, Ishavskysten Friluftsråd, Troms Fylkeskystlag, Norges Klatreforbund, Norges Padleforbund, Arctandria Kystlag.